

Asesiad Strwythuredig 2025

Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru

Rhagfyr 2025

Amdanom ni

Yr ydym wedi paratoi a chyhoeddi'r adroddiad hwn o dan adran 61(3)(b) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2004.

© Archwilydd Cyffredinol Cymru 2025

Cewch aildddefnyddio'r cyhoeddiad hwn (heb gynnwys logos ac eithrio fel rhan annatod o'r ddogfen) am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng.

Os byddwch yn ei aildddefnyddio, mae'n rhaid i'ch aildddefnydd fod yn gywir ac mae'n rhaid nad yw mewn cyd-destun camarweiniol. Mae'n rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint Archwilydd Cyffredinol Cymru ac mae'n rhaid i chi roi teitl y cyhoeddiad hwn. Lle'r ydym wedi nodi unrhyw ddeunydd hawlfraint trydydd parti, bydd angen i chi gael caniatâd gan y deiliaid hawlfraint dan sylw cyn aildddefnyddio.

Os byddwch angen unrhyw gymorth gyda'r ddogfen hon

Os hoffech ragor o wybodaeth, neu os byddwch angen unrhyw un o'n cyhoeddiadau mewn fformat neu iaith amgen:

- ffoniwch ni ar 029 2032 0500
- anfonwch e-bost atom yn post@archwilio.cymru

Gallwch ddefnyddio'r Gymraeg neu'r Saesneg pan fyddwch yn cysylltu â ni – byddwn yn ymateb i chi yn yr iaith yr ydych yn ei defnyddio.

Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

This document is also available in English.

Mae Archwilio Cymru yn dilyn y safonau archwilio perfformiad rhyngwladol a gyhoeddir gan Sefydliad Rhyngwladol y Goruchaf Sefydliadau Archwilio/International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI).

Cynnwys

Ciplun archwilio	4
Ffeithiau a ffigurau allweddol	6
Ein canfyddiadau	7
Atodiadau	28
1 Ynglŷn â'n gwaith	29
2 Argymhellion archwilio blaenorol	32
3 Termau allweddol yn yr adroddiad hwn	35

Ciplun archwilio

Yr hyn yr oeddem yn edrych arno

- 1 Fe wnaethom edrych ar ba mor dda mae Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru (yr Ymddiriedolaeth) yn cael ei llywodraethu ac a yw'n gwneud y defnydd gorau o'i hadnoddau. Edrychwyd ar bedwar maes yn benodol:
 - pa mor dda mae ei Fwrdd yn gweithio;
 - sut mae'n cadw golwg ar risgiau, perfformiad, ansawdd gwasanaeth, ac argymhellion;
 - sut mae'n cynhyrchu cynlluniau a strategaethau allweddol; ac
 - sut mae'n rheoli ei gyllid.
- 2 Fe wnaethom hefyd edrych ar gynnydd yr Ymddiriedolaeth wrth weithredu argymhellion o'n hadroddiadau asesu strwythuredig blaenorol.

Pam mae hyn yn bwysig

- 3 Mae cyrff y GIG yn parhau i wynebu ystod eang o heriau sy'n gysylltiedig â'r angen i foderneiddio a thrawsnewid gwasanaethau i ddelio â chyllid cyfyngedig, galw cynyddol, ôl-groniadau triniaeth, prinder gweithlu, ac ystâd sy'n heneiddio. Felly, mae'n bwysicach nag erioed i fyrddau cyrff y GIG gael trefniadau llywodraethu corfforaethol ac ariannol cryf ar waith. Mae hyn yn helpu i roi sicrwydd iddyn nhw eu hunain, y cyhoedd, a rhanddeiliaid allweddol eu bod yn cymryd y camau cywir i ddarparu gwasanaethau diogel, o ansawdd uchel ac i ddefnyddio arian cyhoeddus yn ddoeth.

Yr hyn a ganfuwyd gennym

- 4 Mae gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau llywodraethu corfforaethol da sy'n galluogi'r Bwrdd a'i bwyllgorau i redeg yn effeithiol ac yn dryloyw. Mae gwybodaeth o ansawdd uchel yn parhau i gefnogi craffu. Mae ymrwymiad parhaus i glywed gan staff a defnyddwyr gwasanaeth gyda threfniadau gwella parhaus i gefnogi hyn.
- 5 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i gryfhau ei systemau sicrwydd corfforaethol sy'n gysylltiedig â risg, perfformiad ac argymhellion olrhain.
- 6 Mae gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gorfforaethol gadarn at ddatblygu a monitro cyflwyno Cynlluniau Tymor Canolig Integredig (IMTPs). Mae mapiau llwybr yr Ymddiriedolaeth yn darparu offeryn defnyddiol ar gyfer cysylltu blaenoriaethau strategol â gweithredoedd tymor byr, canolig a hirdymor, gan sicrhau bod cerrig milltir cyflawni yn cyfrannu at y nodau tymor hir. Mae'r Ymddiriedolaeth yn cryfhau ei dull o ddangos effeithiau cyflawni ei chynlluniau.
- 7 Cyflawnodd yr Ymddiriedolaeth ei dyletswyddau ariannol yn 2024-25 ac mae'n rhagweld y bydd yn torri hyd yn oed yn 2025-26. Mae cynllunio ariannol yn gryf ac yn cefnogi cyflawni ei flaenoriaethau strategol. Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i gael rheolaethau ariannol da ar waith, a threfniadau da i fonitro ac adrodd ar ei sefyllfa ariannol.

Yr hyn a argymhellir gennym

- 8 Nid ydym wedi gwneud unrhyw argymhellion newydd.

Ffeithiau a ffigurau allweddol

O dan drefniadau cynyddu ac ymyrryd Llywodraeth Cymru, mae'r Ymddiriedolaeth ar Lefel 1 – trefniadau arferol.

Mae gan yr Ymddiriedolaeth Gynllun Tymor Canolig Integredig wedi'i gymeradwyo ar gyfer 2025-26.

Cyflawnodd yr Ymddiriedolaeth ei dyletswydd ariannol i dorri hyd yn oed ar ei gwariant refeniw dros y cyfnod o dair blynedd 2022-25, gan adrodd gwarged cronnus o £331,000 ar gyfer 2022-25. Roedd yn rhagori ar ei arbedion arfaethedig ar gyfer y flwyddyn, gan gyflawni £2.8 miliwn yn erbyn cynllun o £2.4 miliwn

Mae'r Ymddiriedolaeth yn rhagweld y bydd yn torri hyd yn oed a chyflawni ei chynilion arfaethedig yn 2025-26 o £2.6 miliwn.

Mae'r Ymddiriedolaeth wedi gweithredu pum argymhelliad rhagorol yn llawn ers ein hadroddiad asesu strwythuredig diwethaf. Mae un argymhelliad yn parhau i fod ar y gweill.

Ein canfyddiadau

Effeithiolrwydd ac agoredrwydd y Bwrdd

Mae'r Bwrdd a'i bwyllgorau yn parhau i weithio'n dryloyw ac yn effeithiol, gyda chefnogaeth gwybodaeth dda ac ymrwymiad cryf i welliant parhaus.

Busnes bwrdd yn agored i'r cyhoedd

- 9 Mae'r Bwrdd yn cadw ymrwymiad cryf i gynnal ei fusnes yn dryloyw:
 - mae dyddiadau cyfarfodydd y bwrdd yn cael eu cyhoeddi ar y wefan ymlaen llaw, ac mae cyfarfodydd yn cael eu ffrydio'n fyw;
 - mae recordiadau o gyfarfodydd y Bwrdd ar gael ar wefan yr Ymddiriedolaeth yn fuan ar ôl pob cyfarfod;
 - mae papurau bwrdd a phwyllgor yn cael eu cyhoeddi ar-lein bum diwrnod cyn cyfarfodydd; ac
 - mae cofnodion heb eu cadarnhau o gyfarfodydd Bwrdd a phwyllgor yn cael eu postio yn fuan ar ôl cyfarfodydd ac yn cael eu disodli gan fersiynau wedi'u cadarnhau ar ôl cymeradwyo yn y cyfarfod nesaf.
- 10 Mae'r Ymddiriedolaeth yn darparu cyfieithiadau Cymraeg i fynychwyr personol mewn cyfarfodydd y Bwrdd. Fodd bynnag, nid yw cyfieithu ar y pryd ar gael ar gyfer gwylwyr pell ar hyn o bryd.
- 11 Yn unol â'i Phrotocol ar gyfer Materion a Drafodir yn Breifat, mae'r Ymddiriedolaeth yn cadw sesiynau Bwrdd a phwyllgor preifat ar gyfer materion cyfrinachol neu sensitif yn unig. Mae crynodeb o'r trafodaethau hyn wedi'i gynnwys yn Adroddiad Diweddarau'r Cadeirydd yng nghyfarfod nesaf y Bwrdd.

- 12 Mae'r Ymddiriedolaeth yn cadw Camau Gweithredu Cadeiryddion¹ i'r lleiafswm ac yn sicrhau eu bod yn cael eu rhannu ar ffurf adroddiad yn y cyfarfod nesaf. Pan fo'n angenrheidiol rhannu gwybodaeth gydag aelodau'r Bwrdd rhwng cyfarfodydd drwy sesiynau briffio, nodir crynodeb yn y Diweddariad nesaf i'r Bwrdd.
- 13 Fe wnaethom dynnu sylw yn flaenorol at absenoldeb adroddiad ariannol mis 12 o agendâu cyfarfodydd y Bwrdd. Eleni, cynhwysodd yr Ymddiriedolaeth yr adroddiad yng nghyfarfod Bwrdd Mai 2025, yn dilyn diwedd y flwyddyn ariannol. Roedd ei gynnwys yn galluogi'r cyfle i drafod sefyllfa ariannol diwedd y flwyddyn a myfyrio a dysgu cysylltiedig.

Cefnogi ymddygiad bwrdd effeithiol

- 14 Mae'r Ymddiriedolaeth yn cynnal Rheolau Sefydlog, Cynllun Dirprwyo, a Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog wedi'u diweddarau ac wedi'u cymeradwyo, pob un ohonynt yn cael eu hadolygu'n rheolaidd. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol (ACGC) yn sicrhau bod rheolaethau llywodraethu allweddol ar waith a'u dilyn. Cyhoeddir fersiynau cyfredol o'r Rheolau Sefydlog a'r Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog ar wefan yr Ymddiriedolaeth.
- 15 Mae adroddiadau mewnol² a'n harchwiliad o waith cyfrifon dros y flwyddyn ddiwethaf yn dangos cydymffurfiaeth arferol â fframweithiau rheoli allweddol. Mae'r ACGC yn derbyn diweddariadau bob dwy flynedd ar gydymffurfio â Chylchlythyrau Iechyd Cymru, datganiadau o fuddiant, a rhoddion a lletygarwch. Mae'r gofrestr rhoddion a lletygarwch ar gael i'r cyhoedd ar wefan yr Ymddiriedolaeth. Gwelsom hefyd gadeiryddion yn cymryd datganiadau o fuddiant yn gyson ar ddechrau cyfarfodydd y Bwrdd a'r pwyllgor.

¹ Penderfyniadau a wneir rhwng cyfarfodydd, fel arfer penderfyniadau brys na allant aros am y cyfarfod nesaf.

² Adroddiadau ACGC arferol ar gaffael, colledion a thaliadau arbennig, gwrth-dwyll a chofrestrau llog, rhoddion a lletygarwch.

- 16 Mae'r Adroddiad Perfformiad Integredig yn darparu diweddariadau statws polisi ym mhob cyfarfod y Bwrdd, tra bod pwyllgorau'n derbyn diweddariadau bob dwy flynedd ar eu bolisïau penodedig. Ym mis Awst 2025, roedd 21 o bolisïau 137 wedi dyddio; roedd saith yn ymgynghori neu'n aros am gymeradwyaeth, ac roedd llawer o rai eraill yn bolisïau Cymru gyfan yn aros am ddiweddariadau cenedlaethol. Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau bod yr holl bolisïau cenedlaethol sydd wedi dyddio yn dal i fodoli. Canfu ein hadolygiad o wefan yr Ymddiriedolaeth fod y fersiynau diweddaraf o bolisïau yn hygyrch.
- 17 Adroddodd ein [Adroddiad Gwella Llywodraethu Ansawdd 2025](#) fod yr Ymddiriedolaeth ar hyn o bryd yn adolygu cydymffurfiaeth â pholisïau ansawdd newydd neu wedi'u diweddarau yn adweithiol, fel arfer yn dilyn torri polisi. Rydym yn argymhell i'r Ymddiriedolaeth fabwysiadu dull systematig, sefydliad-gyfan i brofi cydymffurfiaeth ac ymwybyddiaeth polisi yn rhagweithiol.

Effeithiolrwydd cyfarfodydd bwrdd a phwyllgor

- 18 Nid oes unrhyw newidiadau sylweddol wedi bod i strwythur y pwyllgor na'u haelodau ers ein hasesiad strwythuredig blaenorol. Mae Cylch Gorchwyl pob pwyllgor yn cael eu hadolygu a'u cymeradwyo'n flynyddol.
- 19 Y llynedd, awgrymwyd bod yr Ymddiriedolaeth yn ystyried adolygu amseriad cyfarfodydd pwyllgor mewn perthynas â chyfarfodydd y Bwrdd. Eleni, mae newidiadau i amserlennu cyfarfodydd ACGC, y Pwyllgor Gwybodaeth, Ymchwil a Gwybodaeth (KRIC), (y Pwyllgor Datblygu Pobl a Sefydliadol (PODC) a'r Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella (QSIC) wedi:
- dileu bylchau mawr rhwng rhai cyfarfodydd;
 - llai o achosion lle mae Cadeiryddion pwyllgorau yn darparu diweddariadau pwyllgorau llafar i'r Bwrdd; a
 - lleihau'r amrywiad mewn prydlongdeb adroddiadau chwarterol a dwyflynyddol i bwyllgorau.

- 20 Mae cynlluniau gwaith ar waith ar gyfer y Bwrdd a'r pwyllgorau, gan sicrhau bod cyfrifoldebau'n cael eu cyflawni mewn modd strwythuredig. Ar ddechrau'r flwyddyn, cynhaliodd yr Ymddiriedolaeth weithdy i gytuno ac amserlennu busnes craidd a deifio dwfn ad hoc. Mae cynlluniau gwaith yn parhau i fod yn ddangosol ac yn cael eu diweddarau yn ôl yr angen i fynd i'r afael â heriau sy'n dod i'r amlwg, megis ymwneud â risgiau strategol a gweithredol. Mae newidiadau yn cael eu hamlygu'n glir mewn cynlluniau gwaith a rennir ym mhob cyfarfod.
- 21 Yn dilyn peilot QSIC llwyddiannus, mae'r Ymddiriedolaeth wedi gweithredu trefniadau diwygiedig ar draws pob pwyllgor. Cyn cyfarfodydd, mae cadeiryddion y pwyllgor a'r arweinydd gweithredol yn cyfarfod i gytuno ar yr agenda a chadarnhau unrhyw newidiadau i'r cynllun gwaith. Mae cyn-gyfarfodydd ychwanegol a Briff Cadeirydd y Pwyllgor newydd yn sicrhau bod cadeiryddion pwyllgorau yn darparu eglurder ar bwrpas pob eitem ar yr agenda, a gofyn y pwyllgor.
- 22 Ers ein hasesiad strwythuredig blaenorol, mae newidiadau i'r garfan Cyfarwyddwyr Anweithredol wedi arwain at drefniadau cadeirio newydd ar gyfer cyfarfodydd Bwrdd a phwyllgor. Roedd trefniadau interim ar waith ar gyfer QSIC rhwng Ebrill a Gorffennaf 2025. Ym mis Gorffennaf, yn dilyn adolygiad, cytunodd yr Ymddiriedolaeth ar newidiadau diwygiedig i gadeirydd pwyllgor ac aelodaeth. Er bod gan y Bwrdd a'r mwyafrif o bwyllgorau Gadeiryddion newydd, mae cyfarfodydd yn parhau i gael eu cadeirio'n dda, gyda chefnogaeth cymorth wedi'i dargedu lle bo angen.
- 23 Mae'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn cynnal eu busnes yn unol â pholisi etiquette yr Ymddiriedolaeth, a ddiweddarwyd ym mis Mai 2025, sy'n nodi gwerthoedd ac ymddygiadau disgwylidig ar gyfer aelodau.
- 24 Er gwaethaf swyddi gwag Cyfarwyddwr Anweithredol, mae cyfarfodydd yn dal i fod yn chwor, gyda chraffu, cefnogaeth a her gref i'w gweld yng nghyfarfodydd Bwrdd a phwyllgor. Nododd adolygiad effeithiolrwydd pwyllgor welliannau ond tynnodd sylw at yr angen am fwy o eglurder ar rolau pwyllgorau a meysydd ffocws. Er mwyn mynd i'r afael â hyn, mae'r Ymddiriedolaeth yn ystyried llawlyfr sy'n amlinellu dibenion pwyllgor a datblygiad ychwanegol y Bwrdd.

- 25 Mae trefniadau effeithiol i ddarparu sicrwydd a chynyddu risgiau rhwng pwyllgorau a'r Bwrdd. Mae Adroddiad y Pwyllgor Cyfansawdd³ yn darparu crynodeb clir o drafodaethau ac atgyfeiriadau. Mae cynlluniau gwaith yn nodi eitemau agenda trawsbynciol ac mae Uned Fusnes y Bwrdd yn cydlynu atgyfeiriadau. Mae cyfarfodydd dwy fis o Gadeiryddion pwyllgorau yn cryfhau rhannu gwybodaeth ymhellach.

Ansawdd a phrydlondeb gwybodaeth y Bwrdd

- 26 Mae'r Bwrdd yn parhau i dderbyn gwybodaeth amserol, glir sy'n cefnogi gwneud penderfyniadau, craffu a herio effeithiol. Yn gyffredinol, mae'r Ymddiriedolaeth yn defnyddio adroddiadau clawr yn gyson ar gyfer papurau'r Bwrdd a'r pwyllgor. Fodd bynnag, nid yw rhai setiau sleidiau yn cynnwys adroddiad clawr cysylltiedig. Er bod y setiau sleidiau hyn yn nodi eu pwrpas, dylai'r Ymddiriedolaeth ystyried ychwanegu adroddiadau clawr i wella tryloywder i'r cyhoedd. Byddai adroddiad clawr yn tynnu sylw at faterion allweddol yn y cyflwyniad a'r camau gweithredu cyfredol a/neu arfaethedig i fynd i'r afael â nhw.
- 27 Y llynedd, treialodd yr Ymddiriedolaeth drefniadau cyn-bwyllgor i wella papurau QSIC a llif y cyfarfodydd. Yn ogystal â Briff Cadeirydd y Pwyllgor (**paragraff 21**), cyflwynwyd canllaw i helpu i asesu ansawdd papur cyn cyfarfodydd. Gwelodd y trefniadau hyn eglurder a ffocws papurau yn sylweddol, ac felly fe wnaeth yr Ymddiriedolaeth ei gyflwyno i bwyllgorau eraill cyn i'r cynllun peilot ddod i ben.
- 28 Mae'r adolygiad diweddaraf o effeithiolrwydd pwyllgorau yn tynnu sylw at y byddai gwelliannau pellach yn fuddiol, gan gynnwys mynegi pwrpas papur yn gliriach ac ymdrin yn well â materion, risgiau ac effeithiau ar staff a defnyddwyr gwasanaeth. I fynd i'r afael â hyn, Uned Fusnes y Bwrdd yw:
- datblygu templed papur agenda safonol i wella cysondeb a chynllun;
 - addasu templedi ar gyfer anghenion penodol y KRIC;

³ Mae'r Adroddiad Pwyllgor Cyfansawdd yn rhoi crynodeb i'r Bwrdd o faterion allweddol a ystyriwyd a phenderfyniadau cysylltiedig a wnaed gan bob pwyllgor ers cyfarfod blaenorol y Bwrdd.

- ystyried adroddiad cyn-glawr lliw ar gyfer papurau'r Bwrdd i gynorthwyo aelodau sy'n lawrlwytho agendâu llawn fel un ddogfen; ac
- archwilio pa gymorth pellach a allai fod o fudd i awduron adroddiadau.

29 Lle bo'n bosibl, mae'r Ymddiriedolaeth yn cyfuno eitemau cysylltiedig mewn adroddiadau unigol i wneud y gorau o amser a chryfhau triongliad gwybodaeth. Er enghraifft, mae eitemau llywodraethu wedi'u cyfuno, ac mae adroddiadau uchafbwyntiau pwyllgor i'r Bwrdd yn cael eu cyflwyno fel un eitem agenda.

30 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i wneud defnydd effeithiol o offer rhyngweithiol, gan gynnwys y Dangosfwrdd Sicrwydd Perfformiad a'r Dangosfwrdd Iechyd Cyhoeddus. Mae'r Adroddiad Perfformiad a Mewnwelediad yn darparu cipolwg clir ar berfformiad sefydliadol gan ddefnyddio ffeithluniau.

31 Nod yr Hwb Llywodraethu, a gynlluniwyd fel adnodd canolog i awduron papurau Bwrdd a phwyllgor, yw sicrhau bod awduron wedi ystyried:

- Asesiadau Effaith Cydraddoldeb;
- cydymffurfio â deddfwriaeth;
- gofynion llywodraethu gwybodaeth; a
- gofynion ariannol/goblygiadau.

32 Cynhaliwyd cynllun peilot yr Hwb Llywodraethu o ddiwedd 2024 i fis Mawrth 2025, yn dilyn gwaith paratoi helaeth ar dempledi a phrosesau. Dangosodd y gwerthusiad yr angen am ddatblygiad pellach i fodloni gofynion penodol i'r gyfarwyddiaeth a chyllid ar gyfer rolau pwrpasol. Er gwaethaf yr heriau hyn, cynhyrchodd y peilot ddysgu gwerthfawr, sydd eisoes yn gwella ansawdd papurau.

Clywed gan staff a defnyddwyr gwasanaeth

- 33 Ar ddiwedd 2024 a dechrau 2025, cynhaliodd yr Ymddiriedolaeth arolwg cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant i ddeall profiadau staff sy'n ymwneud ag anableddau, niwroamrywiaeth, cyfrifoldebau gofal, ac addasiadau rhesymol. Yn seiliedig ar y canfyddiadau, datblygodd yr Ymddiriedolaeth gynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r materion a gododd yn yr arolwg. Yn ddiweddarach yn 2025, bydd yr Ymddiriedolaeth yn cynnal arolwg pwls diwylliant ac yn creu map ffordd i wella profiad gweithwyr, gan ganolbwyntio ar les, gweithio hyblyg, a chyfleoedd datblygu gyrfa.
- 34 Mae cyfarfodydd PODC yn ystyried ymgysylltu â staff yn rheolaidd, gyda chanfyddiadau o weithgareddau ymgysylltu yn cael eu cyflwyno i'r pwyllgor. Mae'r Fforwm Partneriaeth Lleol hefyd yn darparu diweddariadau rheolaidd. Ym mis Gorffennaf 2025, derbyniodd PODC sicrwydd ar gamau a gymerwyd i fynd i'r afael â chanfyddiadau Arolwg Staff y GIG 2024.
- 35 Mae cynrychiolwyr staff yn parhau i fynychu cyfarfodydd y Bwrdd a'r pwyllgor. Mae'r Bwrdd hefyd yn derbyn diweddariadau rheolaidd gan saith grŵp rhwydwaith staff yr Ymddiriedolaeth⁴, ac mae gan bob un ohonynt noddwr gweithredol a chyfleoedd i ddarparu adborth uniongyrchol. Mae'r Ymddiriedolaeth yn bwriadu cynyddu cyfleoedd ymgysylltu ymhellach yn 2026.
- 36 Mae llawer o aelodau'r Bwrdd Gweithredol yn cwrdd â staff ar draws y sefydliad yn rheolaidd. Mae'r Bwrdd yn archwilio cyfleoedd i gynnal cyfarfodydd a sesiynau datblygu mewn gwahanol leoliadau i alluogi Cyfarwyddwyr Anweithredol i ymgysylltu'n uniongyrchol â staff. Er enghraifft, cynhaliodd yr Ymddiriedolaeth Gyfarfod Cyffredinol Blyneddol mis Medi yn Ne-orllewin Cymru, gan ganiatáu i aelodau fynd ar daith o amgylch cyfleusterau labordy.

⁴ Y grwpiau rhwydwaith staff yw Gofalwyr, Anabledd, LGBTQ+, Dynion, Niwroamrywiaeth, Menywod, Hil ac Ethnigrwydd, a'r Gymraeg.

- 37 Nododd ein Adroddiad Gwella Llywodraethu Ansawdd 2025 gynnydd cryf wrth gasglu a gweithredu ar adborth gan ddefnyddwyr gwasanaeth, rhanddeiliaid a phartneriaid. Mae'r gwelliannau yn cynnwys:
- gweithredu mecanweithiau eang i ddal a gweithredu ar adborth gan ddefnyddwyr gwasanaeth, cymunedau a rhanddeiliaid;
 - datblygu fframwaith canolog i gefnogi cipio, triongliad adborth a chydlynu camau gweithredu sy'n deillio o'r adborth hwnnw; ac
 - creu swyddogaeth ymgysylltu ganolog i ategu gweithgareddau ymgysylltu ar draws y cyfarwyddiaethau.
- 38 Nod y mentrau hyn yw sefydlu dull cyson a gefnogir gan fframwaith arweiniol a phecyn cymorth. Dylai gwaith i wella'r fframwaith ymgysylltu alluogi'r Bwrdd i dderbyn adborth yn fwy rheolaidd gan bartneriaid, ar eu profiad o wasanaethau a gwybodaeth a ddarperir gan yr Ymddiriedolaeth.
- 39 Mae'r Bwrdd wedi sefydlu mecanweithiau i glywed gan ddefnyddwyr gwasanaeth a'r boblogaeth ehangach. Mae QSIC yn derbyn yr Adroddiad Llywodraethu Ansawdd chwarterol, sy'n cynnwys cwynion, pryderon a phrofiad defnyddiwr gwasanaeth. Mae'r Adroddiad Perfformiad a Mewnwelediad a ystyriwyd gan y Bwrdd hefyd yn cynnwys yr agweddau hyn. Panel Iechyd Cyhoeddus Amser i Siarad yr Ymddiriedolaeth, sy'n ffurfio 2,500 o drigolion ledled Cymru, yn cyfarfod yn fisol i rannu barn ar bynciau amrywiol. Mae mewnwelediadau o'r cyfarfodydd a'r arolygon hyn yn llywio polisi iechyd y cyhoedd a busnes y Bwrdd. Fodd bynnag, argymhellodd ein hadroddiad Gwella Llywodraethu 2025 y dylai'r Ymddiriedolaeth adrodd yn fwy penodol am newidiadau a wnaed mewn ymateb i adborth defnyddwyr gwasanaeth i wella tryloywder.
- 40 Mae'r Ymddiriedolaeth yn ystyried cyfleoedd i Gyfarwyddwyr Anweithredol gael profiad uniongyrchol o wasanaethau rheng flaen, fel rhaglenni sgrinio. Wrth wneud hynny, bydd hyn yn rhoi cyfle i glywed yn uniongyrchol gan staff a defnyddwyr gwasanaeth. Mae'r Bwrdd yn cydnabod pwysigrwydd dod â straeon staff a defnyddwyr gwasanaeth i gyfarfodydd ac mae'n anelu at wneud hynny mewn ffordd ystyrlon sy'n cefnogi triongl gyda gwybodaeth sicrwydd.

Cydlyniant y Bwrdd a gwelliant parhaus

- 41 Ers ein hasesiad strwythuredig blaenorol, bu un newid i'r Tîm Gweithredol. Mae Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau a Chyllid Dros Dro wedi bod yn ei swydd ers mis Ebrill 2025 oherwydd secondiad allanol. Mae'r Bwrdd yn parhau i ddangos cryfder, gyda phortffolio amrywiol o sgiliau a phrofiad.
- 42 Bu newidiadau yn y garfan Cyfarwyddwyr Anweithredol ers ein hadroddiad blaenorol. Penododd yr Ymddiriedolaeth Gadeirydd Bwrdd newydd ym mis Rhagfyr 2024, ac ymunodd Cyfarwyddwr Anweithredol newydd yn haf 2025. Gadawodd un Cyfarwyddwr Anweithredol, a gadeiriodd bwyllgor, ym mis Mawrth 2025. Ar adeg y gwaith maes, roedd un swydd wag Cyfarwyddwr Anweithredol yn parhau, gyda recriwtio ar y gweill. Mae'r Ymddiriedolaeth wedi rheoli'r newidiadau hyn yn effeithiol, gan gynnal cwestyddiaeth a darparu datblygiad a chefnogaeth fel y bo'n briodol.
- 43 Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r Bwrdd wedi cadw ffocws cryf ar berfformiad uchel a gwelliant parhaus. Mae effeithiolrwydd pwyllgorau yn cael ei adolygu'n flynyddol, ac mae gwelliannau yn cael eu ceisio a'u gweithredu'n barhaus. Mae Cadeiryddion Pwyllgorau yn gofyn am adborth ar ddiwedd cyfarfodydd, ac mae'r Cadeirydd a'r Ysgrifennydd Bwrdd yn myfyrio ar berfformiad y Bwrdd ar ôl pob cyfarfod. Mae Uned Fusnes y Bwrdd wedi darparu ystod o gyfleoedd datblygu drwy gydol y flwyddyn. Yn ogystal, mae'r Grŵp Cyfoedion Cyfarwyddwr Anweithredol yn cwrdd bob deufis, ac mae'r holl Gyfarwyddwyr Anweithredol ac aelodau Uned Fusnes y Bwrdd yn mynychu.

Darparu sicrwydd bwrdd

Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i gryfhau ei systemau sicrwydd corfforaethol, gyda goruchwyliaeth a chraffu da ar risgiau a pherfformiad a ddarperir gan y Bwrdd a'i bwyllgorau

Rheoli risgiau strategol a gweithredol

- 44 Adolygodd yr Ymddiriedolaeth ei Fframwaith Sicrwydd Bwrdd yng ngwanwyn 2025, gyda chymeradwyaeth wedi'i roi yng nghyfarfod y Bwrdd ym mis Mai. Roedd y newidiadau yn fach. Fodd bynnag, fel y nodwyd mewn asesiadau strwythuredig blaenorol, mae'r Fframwaith Sicrwydd Bwrdd yn disgrifio trefniadau llywodraethu corfforaethol. Fel arfer, mae Fframwaith Sicrwydd Bwrdd yn ddogfen allweddol ar gyfer cofnodi ac adrodd amcanion strategol, risgiau, rheolaethau a sicrwydd i'r Bwrdd.
- 45 Yn gynnar yn 2025, adolygodd yr Ymddiriedolaeth ei risgiau strategol ochr yn ochr â datblygu mapiau llwybrau (gweler **paragraff 64**) a Chynllun Tymor Canolig Integredig (IMTP) 2025–28. Arweiniodd mireinio pellach gan y Tîm Gweithredol Busnes a'r Bwrdd yn ystod sesiwn ddatblygu ym mis Chwefror at:
 - dri risg presennol wedi'u cyfuno i mewn i un risg wedi'i ailddiffinio;
 - dri risg bresennol wedi'u hailddiffinio; a
 - nodwyd dau risg newydd.
- 46 Mae'r risgiau strategol diwygiedig bellach yn canolbwyntio ar y bygythiadau mwyaf critigol i gyflawni nodau strategol. Maent yn canolbwyntio ar feysydd o fewn rheolaeth yr Ymddiriedolaeth a'r rhai y gall ddylanwadu arno o fewn y system iechyd ehangach i gyflawni'r canlyniadau arfaethedig.

- 47 Cofrestr Risg Strategol yr Ymddiriedolaeth yw'r hyn y byddem yn ei ystyried yn Fframwaith Sicrwydd Bwrdd traddodiadol. Ym mis Gorffennaf 2025, derbyniodd y Bwrdd dempled Cofrestr Risg Strategol diwygiedig gyda'r chwe risg strategol newydd. Ar gyfer pob risg, mae'r Ymddiriedolaeth wedi mapio rheolaethau presennol a bylchau mewn sicrwydd i achosion posibl. Lle mae bylchau yn bodoli, crynhoir camau gweithredu i gau'r bwlch a darperir y weithrediaeth gyfrifol, y dyddiad dyledus a'r diweddariad cynnydd.
- 48 Roedd asesiadau strwythuredig blaenorol yn tynnu sylw at gyfleoedd i wella mynegiad ffynonellau sicrwydd gan ddefnyddio'r model tair llinell amddiffyn.⁵ Mae hwn yn dal i fod yn faes i'w ddatblygu, gan fod sicrwydd cyfredol a chynlluniedig yn parhau i ddibynnu i raddau helaeth ar reolaethau gweithredol a goruchwyliaeth rheoli. Mae'r Ymddiriedolaeth yn bwriadu gweithio ymhellach yn 2025 i ehangu ffynonellau sicrwydd a'u halinio'n glir â'r tair llinell amddiffyn.
- 49 Mae'r Bwrdd yn adolygu'r Gofrestr Risg Strategol dair gwaith y flwyddyn, gydag adroddiadau cryno yn tynnu sylw at newidiadau mewn rheolaethau a chynnydd ar gau bylchau sicrwydd. Mae risgiau strategol yn cael eu dyrannu ar draws pwyllgorau ar gyfer goruchwyllo a chraffu. Mae pwyllgorau'n darparu monitro cadarn o reolaethau a ffynonellau sicrwydd, a chynnydd i fynd i'r afael â bylchau. Ar gyfer y risg strategol fwyaf arwyddocaol, sef methiant i reoli effeithiau newid yn yr hinsawdd ar boblogaeth Cymru, mae'r Ymddiriedolaeth wedi ymrwymo i adolygu'n barhaus ym mhob cyfarfod o'r Bwrdd.

⁵ Mae'r model tair llinell amddiffyn yn galluogi ffynonellau sicrwydd i gael eu categorioedd, gan gynyddu annibyniaeth a gwrthrychedd sicrwydd ar y drydedd lefel.

- 50 Yn wahanol i gyrff eraill y GIG, mae'r Ymddiriedolaeth yn dirprwyo'r Gofrestr Risg Gorfforaethol i'r Tîm Arweinyddiaeth, sy'n eistedd islaw'r Tîm Gweithredol Busnes. Mae'r rhan fwyaf o gyrff y GIG yn aseinio perchnogaeth y Gofrestr Risg Gorfforaethol i'r Bwrdd, gyda'r Gofrestr Risg Weithredol o dan gyfrifoldeb y tîm gweithredol. Fodd bynnag, mae'r Ymddiriedolaeth bellach yn sicrhau bod y Tîm Gweithredol Busnes yn ystyried y Gofrestr Risg Gorfforaethol cyn iddi gael ei chyflwyno i'r Bwrdd a'i bwyllgorau. Mae'r trefniant hwn yn sicrhau bod perchnogaeth effeithiol o risgiau corfforaethol ar y lefel weithredol a'r haen nesaf isod.
- 51 Mae'r Bwrdd yn adolygu'r Gofrestr Risg Gorfforaethol ddwywaith y flwyddyn (Mai a Thachwedd), tra bod pwyllgorau'n ei derbyn ym mhob cyfarfod ar gyfer goruchwyliaeth barhaus.
- 52 Y llynedd, adroddwyd nad oedd yr Ymddiriedolaeth wedi cynnwys camau gweithredu SMART⁶ i liniaru risgiau yn y Gofrestr Risg Gorfforaethol. Ers mis Tachwedd 2024, mae'r CRR yn cynnwys crynodebau o'r rheolaethau presennol, camau gweithredu wedi'u cynllunio i gyflawni sgoriau risg targed, dyddiadau dyledus, a diweddariadau cynnydd. Mae'r holl gofrestrau risg wedi'u cyfuno mewn un system ar DATIX yn dilyn adolygiad cynhwysfawr.
- 53 Mae'r ACGC yn cynnal goruchwyliaeth gref o drefniadau rheoli risg. Yn 2025, diwygiodd yr Ymddiriedolaeth ei Pholisi a'i gweithdrefnau Rheoli Risg. Ar ôl cydweithio a chyd-gynhyrchu helaeth gydag aelodau'r Bwrdd a rhanddeiliaid allweddol, mae'r Ymddiriedolaeth wedi datblygu fframwaith hybrid ar gyfer y sefydliad sy'n caniatáu cymhwyso trothwy awydd risg i bob risg strategol. Mae'r dull hwn yn galluogi'r Bwrdd a'r staff i ddeall a chymhwyso archwaeth risg yn gyson ar draws pob maes. Gyda'i gilydd, mae'r newidiadau hyn yn hyrwyddo cysondeb ac yn darparu offer i lywio gwneud penderfyniadau sy'n cyd-fynd ag uchelgeisiau tymor hir.

⁶ Penodol, mesuradwy, cyraeddadwy, perthnasol, ac wedi'i rwymo gan amser.

Rheoli perfformiad

- 54 Canfuom fod yr Ymddiriedolaeth yn parhau i gael trefniadau rheoli perfformiad da a gwell, gyda'r Bwrdd yn darparu goruchwyliaeth a chraffu effeithiol ar berfformiad. Mae'r Bwrdd yn derbyn data clir, hygyrch ac ystyrlon ar ddangosyddion perfformiad allweddol ar draws ehangder busnes yr Ymddiriedolaeth.
- 55 Mae'r Adroddiad Perfformiad a Mewnwelediad yn parhau i esblygu. Yn ogystal â'r tair adran bresennol (llywodraethu ac atebolrwydd, darparu gwasanaethau, cyflawni strategaeth), mae bellach yn cynnwys adran ychwanegol ar fesurau canlyniadau blaenoriaeth strategol (gweler **paragraff 70**). Mae'r adroddiad yn rhoi sicrwydd i'r Bwrdd lle mae heriau mewn perfformiad a'r camau gweithredu sydd wedi'u gosod i fynd i'r afael â thanberfformiad a gyrru gwelliant. Mae hefyd yn rhoi mewnwelediad i feysydd allweddol eraill fel amrywiaeth gweithlu a recriwtio, cydraddoldeb a chynhwysiant, a'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau.
- 56 Mae Fframwaith Canlyniadau Iechyd Cyhoeddus ar gyfer Cymru wedi'i adnewyddu⁷, sy'n darparu siartiau tueddiadau ar benderfyniadau ehangach iechyd, megis y ffactorau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol sy'n dylanwadu ar iechyd, llesiant ac anghydraddoldeb. Ym mhob un o'i gyfarfodydd, mae'r Bwrdd hefyd yn derbyn y Dangosfwrdd Trosolwg Cyflym Iechyd y Cyhoedd, sy'n adrodd yr un wybodaeth ond wedi'i ddiweddarau'n fwy rheolaidd.
- 57 Mae'r Bwrdd yn derbyn yr Adroddiad Perfformiad a Mewnwelediad, y Dangosfwrdd Trosolwg Cyflym Iechyd Cyhoeddus a'r Dangosfwrdd Iechyd Cyhoeddus ym mhob cyfarfod. Mae gan aelodau'r bwrdd hefyd fynediad at Ddangosfwrdd Sicrwydd Perfformiad rhyngweithiol gyda delweddau data ategol, gwybodaeth am dueddiadau, a dadansoddiad gweledol manylach ar gyfres lawn o ddangosyddion perfformiad. Mae'r Bwrdd yn parhau i ddarparu goruchwyliaeth a chraffu effeithiol ar berfformiad yr Ymddiriedolaeth.

⁷ Offeryn rhyngweithiol sydd ar gael ar wefan yr Ymddiriedolaeth.

- 58 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i gael trefniadau rheoli perfformiad effeithiol. Mae Dangosfyrddau Sicrwydd Cyfarwyddiaeth a Rhanbarthol wedi'u sefydlu'n dda ac yn parhau i gefnogi trefniadau rheoli perfformiad ar lefel weithredol. Mae gwybodaeth am berfformiad gydag adroddiadau clawr yn parhau i ddiweddarau'r Bwrdd gyda gwelliannau i'r trefniadau.

Monitro ansawdd a diogelwch

- 59 Fe wnaethom ystyried dull corfforaethol yr Ymddiriedolaeth o oruchwyllo a chraffu ar ansawdd a diogelwch gwasanaethau yn ein Adroddiad Gwella Llywodraethu Ansawdd 2025.

Olrhain a monitro argymhellion

- 60 Mae trefniadau ar gyfer olrhain argymhellion archwilio a darparu sicrwydd i'r ACGC yn parhau i fod yn gadarn. Mae'r ACGC yn derbyn y log archwilio mewnol ac allanol i fonitro cynnydd yn erbyn argymhellion. Mae goruchwyliaeth weithredol o'r log yn cael ei ddirprwyo gan y Tîm Gweithredol Busnes i'r Tîm Arweinyddiaeth, sy'n ei adolygu'n chwarterol ac yn adrodd i'r ACGC ym mhob cyfarfod.
- 61 Mae gwybodaeth ategol yn darparu penderfyniadau'r Tîm Arweinyddiaeth i gau camau gweithredu wedi'u cwblhau a chymeradwyo estyniadau i ddyddiadau gweithredu, gyda rhesymau dros unrhyw oedi wedi'u dogfennu'n glir. Mae'r log yn cynnig diweddariadau cynhwysfawr i'r Bwrdd ac aelodau'r pwyllgor ar gynnydd ac mae'n cynnwys crynodebau o drafodaethau'r Tîm Arweinyddiaeth ar argymhellion agored lle mae mwy o fewnwelediad yn ddefnyddiol. Mae pwyllgorau eraill hefyd yn derbyn y log archwilio i nodi cynnydd ar argymhellion sy'n berthnasol i'w meysydd cyfrifoldeb.

- 62 Y llynedd, dywedasom, er bod gan yr Ymddiriedolaeth log canolog i olrhain cynnydd yn erbyn argymhellion archwilio clinigol, cafodd y wybodaeth ei choladu â llaw. Nid oedd unrhyw broses ar gyfer awtomeiddio olrhain canolog archwilio clinigol neu fathau eraill o argymhellion ansawdd, gan fod y cyfarwyddiaethau perthnasol yn dal y wybodaeth ofynnol. Yn ein Adroddiad Gwella Llywodraethu Ansawdd 2025, fe wnaethom adrodd bod yr Ymddiriedolaeth wedi caffael AMaT (Offeryn Rheoli Archwilio) yn 2024-25, ac ar hyn o bryd mae'n cyflwyno'r offeryn a fydd yn gwbl weithredol erbyn 31 Mawrth 2026. Mae'r Ymddiriedolaeth wedi gwneud gwelliannau interim i olrhain camau archwilio clinigol trwy Microsoft Planner. Mae hyn yn darparu ffordd sylfaenol ond effeithiol o wirio cynnydd camau gweithredu ar lefel adrannol a darparu diweddariadau chwe mis i'r Tîm Gweithredol Busnes a QSIC.

Paratoi strategaethau a chynlluniau

Mae gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gadarn at ddatblygu a monitro cyflwyno Cynlluniau Tymor Canolig Integredig, ac mae'n dangos effaith ei strategaethau a'i chynlluniau corfforaethol

Cynhyrchu strategaethau a chynlluniau allweddol

- 63 Fel y nodwyd yn ein Asesiad Strwythuredig 2023, mae strategaeth hirdymor yr Ymddiriedolaeth yn nodi gweledigaeth ar gyfer cyflawni dyfodol iachach i Gymru erbyn 2035 drwy chwe blaenoriaeth strategol.
- 64 Yn ystod 2024–25, cynhyrchodd yr Ymddiriedolaeth fapiau llwybr ar gyfer pob un o'i chwe blaenoriaeth strategol gyda'r nod o gyflawni'r nod o gynyddu disgwyliad oes iach a lleihau anghydraddoldebau iechyd erbyn 2035. Mae'r offer cynllunio mewnol hyn yn cysylltu blaenoriaethau strategol â gweithredoedd tymor byr, canolig a hirdymor, gan sicrhau bod cerrig milltir cyflawni yn cyfrannu at y nodau tymor hir. Mae yna hefyd seithfed Map Llwybr sy'n canolbwyntio ar gefnogi gweithgareddau fel cynllunio, ymgysylltu â'r cyhoedd, a phartneriaethau â sefydliadau ar lefelau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol.
- 65 Gyda'i gilydd, mae'r mapiau llwybr yn nodi'r camau y mae angen eu cymryd dros oes y strategaeth hirdymor. Mae'r dull hwn yn galluogi'r Ymddiriedolaeth i asesu a yw ar y trywydd iawn i gyflawni ei nodau hirdymor a gweld a oes angen addasiadau. Yn ogystal, mae'n helpu staff i weld eu rôl wrth gadw cyflawni ar y trywydd iawn. Cafodd datblygu'r mapiau llwybr ei lywio gan ymgysylltiad helaeth â staff, y Bwrdd, partneriaid a rhanddeiliaid.

- 66 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i gael trefniadau cadarn ar gyfer datblygu a chynhyrchu ei IMTP. Roedd y mapiau llwybr yn hysbysu'r IMTP. Roedd datblygiad IMTP yn cynnwys adolygiad o'r cynnydd yn erbyn blaenoriaethau cyflawni IMTP blaenorol. Roedd datblygiad yn cynnwys cydweithredu agos â Thimau Cyllid, Pobl a Datblygu Sefydliadol, cyfarwyddwyr arweiniol, a goruchwyllo gan y Tîm Gweithredol Busnes. Adolygodd gweithdai traws-sefydliadol y cynllun drafft, profi dichonoldeb, aliniad â'r mapiau llwybrau, a dibyniaethau mewnol ac allanol allweddol. Cyfrannodd y Bwrdd at ddatblygu'r cynllun trwy sesiynau briffio a chymeradwyodd yr IMTP yn ffurfiol ym mis Mawrth 2025.
- 67 Diweddarodd yr Ymddiriedolaeth ei Strategaeth Bobl hefyd yn 2024-25, gan alinio amserlenni cyflenwi â'r strategaeth hirdymor a'r mapiau llwybrau. Mae'r Strategaeth Bobl yn mynd i'r afael â heriau gweithlu cyfredol a disgwylidig dros oes y strategaeth hirdymor. Roedd y datblygiad yn cynnwys ymgysylltu â staff, Undebau Llafur, a Rhwydweithiau Staff, ac ymgorffori adborth o arolygon staff a gwybodaeth gweithlu arall.

Sicrwydd y Bwrdd ar weithio mewn partneriaeth

- 68 Mae'r Ymddiriedolaeth yn gweithio'n effeithiol gyda sefydliadau eraill trwy gydweithrediadau, partneriaethau a rhwydweithiau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol. Ar y lefel lleol, mae'n partneru â byrddau iechyd, llywodraeth lleol, a grwpiau trydydd sector i nodi anghenion iechyd lleol a hyrwyddo iechyd y cyhoedd. Yn genedlaethol, mae'n gweithio gyda chyrff y DU, tra yn rhyngwladol mae'n cymryd rhan mewn rhannu gwybodaeth a phrosiectau ar y cyd â phartneriaid byd-eang i wella canlyniadau iechyd. Mae'r dull partneriaeth hwn yn ganolog i'w strategaeth i wella iechyd a lles poblogaeth Cymru drwy fynd i'r afael â phenderfynyddion iechyd ehangach.

Monitro cyflwyno strategaethau/cynlluniau

- 69 Pan lansiodd ei strategaeth hirdymor yn 2024, gosododd yr Ymddiriedolaeth weledigaeth i wella iechyd a lles a lleihau anghydraddoldebau iechyd yng Nghymru. Sefydlwyd dau fesur canlyniad cyffredinol, y ddau yn canolbwyntio ar wella disgwyliad oes iach adeg geni.

- 70 Mae'r IMTP 2025-28 yn nodi 51 o flaenoriaethau cyflawni, pob un wedi'i alinio ag un o chwe blaenoriaeth strategol yr Ymddiriedolaeth neu weithgaredd galluogi i gefnogi cyflawni⁸. Mae'r blaenoriaethau hyn yn cael eu cefnogi gan 419 o gamau cyflawnadwy, gyda 229 wedi'u trefnu ar gyfer 2025–26 a'r gweddill yn raddol dros y ddwy flynedd ganlynol. Mae pob gweithred yn cynnwys cerrig milltir diffiniedig i sicrhau bod yr Ymddiriedolaeth yn gallu olrhain cynnydd yn effeithiol.
- 71 Ochr yn ochr â datblygu map llwybr, datblygodd yr Ymddiriedolaeth fesurau canlyniadau blaenoriaeth strategol, pob un wedi'i gysylltu â map llwybr a blaenoriaeth strategol gyfatebol. Mae'r mesurau hyn yn canolbwyntio ar ganlyniadau iechyd y boblogaeth y mae'r Ymddiriedolaeth yn anelu at ddylanwadu arnynt. Mae'r Fframwaith Canlyniadau Iechyd Cyhoeddus wedi'i adnewyddu, a gefnogir gan y Dangosfwrdd Trosolwg Cyflym wedi'i ddiweddarau, yn adrodd ar berfformiad yn erbyn y mesurau canlyniadau blaenoriaeth strategol⁹. Mae dangosyddion perfformiad yr Ymddiriedolaeth yn monitro effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd cyflawni.
- 72 Mae gan yr Ymddiriedolaeth systemau cadarn ar gyfer olrhain cyflenwi IMTP:
- mae Tîm Gweithredol Busnes yn goruchwyllo blaenoriaethau cyflawni IMTP, gyda phob un wedi'i neilltuo i arweinydd gweithredol;
 - mae'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn craffu ar gynnydd cyflawni trwy adrodd yn fisol trwy'r Dangosfwrdd Sicrwydd Perfformiad;
 - mae'r Adroddiad Perfformiad a Mewnwelediad yn darparu diweddariadau cynnydd lefel uchel yn erbyn cerrig milltir cyflawni ac yn nodi risgiau cyflawni; ac
 - mae Dangosfyrddau Sicrwydd Cyfarwyddiaeth a Rhanbarthol yn cefnogi goruchwyliaeth weithredol.

⁸ Mae gweithgarwch galluogi yn cwmpasu partneriaethau digidol, gwyddoniaeth ymddygiadol, datblygu'r gweithlu, a strwythurau ar gyfer sefydliad sy'n gwella'n barhaus.

⁹ Yn ddiweddarach yn 2025, mae'r Ymddiriedolaeth yn bwriadu datblygu mesurau canlyniadau ychwanegol ar gyfer ei blaenoriaethau strategol, gan ganolbwyntio ar effeithiau iechyd cyhoeddus newid yn yr hinsawdd a chamau gweithredu i ddylanwadu ar benderfynyddion ehangach iechyd.

- 73 Mae'r trefniadau hyn yn galluogi'r Bwrdd i fonitro cynnydd yn effeithiol. Mae monitro ehangach o gynlluniau a strategaethau eraill yn parhau trwy bwyllgorau perthnasol. Mae'r mesurau canlyniadau blaenoriaeth strategol yn cynnig y cyfle i fonitro cyflawniad effaith.

Rheoli cyllid

Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i gael dull cadarn o reoli ei hadnoddau ariannol

Bodloni amcanion a dyletswyddau ariannol

- 74 Cyflawnodd yr Ymddiriedolaeth ei dyletswyddau ariannol i dorri hyd yn oed ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25, gyda gwarged refeniw a chyfalaf o £195,000 a £113,000¹⁰, yn y drefn honno. Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd wedi cyflawni ei dyletswyddau ariannol ar gyfer y cyfnod tair blynedd treigl 2022-25, gyda gwarged cronol o £331,000. Yn 2024-25, cyflawnodd yr Ymddiriedolaeth arbedion o £2.819 miliwn yn erbyn cynllun o £2.379 miliwn yn deillio o wariant arbedion i dâl a gwariant heb dâl. Cyrhaeddodd yr Ymddiriedolaeth darged GIG Cymru hefyd i dalu 95% o gontractau y tu allan i'r GIG o fewn 30 diwrnod.
- 75 Ar fis chwech 2025-26, roedd yr Ymddiriedolaeth ar y trywydd iawn i gyflawni ei rhagolwg o sefyllfa breakeven ar ddiwedd y flwyddyn ariannol ac ar gyfer y cyfnod tair blynedd treigl 2023-26.

Trefniadau cynllunio ariannol

- 76 Mae cynllunio ariannol yn gryf ac yn cefnogi ei flaenoriaethau strategol. Cymeradwyodd y Bwrdd Gynllun Ariannol 2025-26 ym mis Mawrth 2025 fel rhan o'r broses gymeradwyo IMTP. Roedd y cynllun yn tybio cyllid craidd o £164.5 miliwn yn cynnwys:

¹⁰ Mae'r gwarged cyfalaf yn cynnwys £75,000 o dan wariant yn erbyn y dyraniad a £37,000 yn dilyn gwaredu asedau.

- £145 miliwn - Cyllid craidd Llywodraeth Cymru;
- £10.5 miliwn - Cyllid nad yw'n graidd gan Lywodraeth Cymru;
- £8.6 miliwn - cyllid disgwylidig gan Lywodraeth Cymru (heb ei gadarnhau ar adeg y cynllunio); a
- £0.5 miliwn - Cytundebau lefel gwasanaeth y GIG

77 Cytunodd Llywodraeth Cymru ar gyllid rheolaidd ar gyfer dyfarniad cyflog 2024-25 a'i ychwanegu at ddyraniad craidd yr Ymddiriedolaeth ym mis 5 2025-26. Mae hyn yn unol â'r rhagdybiaethau cynllunio a wnaed gan yr Ymddiriedolaeth.

78 Yn 2025-26, gosododd Llywodraeth Cymru ofyniad i holl sefydliadau GIG Cymru gyflawni o leiaf 2% o arbedion yn erbyn gwariant sylfaenol. Gosododd yr Ymddiriedolaeth gynllun cynilo o £2.6 miliwn, wedi'i rannu fel:

- £1.3 miliwn o arbedion cynhyrchiant ac effeithlonrwydd rheolaidd; ac
- £1.3 miliwn o arbedion rhyddhau arian parod nad ydynt yn rheolaidd.

79 O fis chwech 2025-26, mae'r Ymddiriedolaeth ar y trywydd iawn i gyrraedd ei tharged arbedion. Mae'r Ymddiriedolaeth yn ail-fuddsoddi arbedion effeithlonrwydd mewn blaenoriaethau sefydliadol ar draws tri maes allweddol:

- digidol a data (modelu a deallusrwydd artiffisial);
- newid a chyflawni strategol; a
- chryfhau meysydd craidd.

80 Mae'r cynllun yn dangos bod gan yr Ymddiriedolaeth ddealltwriaeth dda o bwysau costau, megis cyflog cynyddol, chwyddiant, rhent a chostau ychwanegol prosiectau strategol. Mae'r Ymddiriedolaeth yn cadw'r cynllun dan adolygiad rheolaidd i sicrhau ei fod yn cael ei ddiweddarau.

Trefniadau rheoli ariannol

- 81 Mae'r Ymddiriedolaeth yn cynnal prosesau cadarn i sicrhau cydymffurfiaeth ag offerynnau statudol ac i adrodd a herio unrhyw doriadau. Fel y nodwyd ym **mharagraff 14**, mae'r Bwrdd wedi adolygu a chymeradwyo'r Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog a'r Cynlluniau Dirprwyo. Mae gweithredoedd tendr sengl, colledion a thaliadau arbennig yn cael eu craffu'n rheolaidd gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol (ACGC).
- 82 Mae rheolaethau cryf yn dal i fod ar waith i reoli cyllid a chynnal goruchwyliaeth ar lefel cyfarwyddiaeth. Mae'r Cynllun Ariannol yn nodi'n glir rhagdybiaethau ariannu, pwysau costau, a dyraniadau cyllideb y gyfarwyddiaeth. Mae'r Ymddiriedolaeth yn cytuno ar gyllidebau gyda phob cyfarwyddiaeth ar ddechrau'r flwyddyn, sydd wedyn yn cael eu hadolygu mewn cyfarfodydd adolygu ariannol chwarterol. Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd yn archwilio cyfleoedd i gryfhau rheolaethau trwy brosesau awtomataidd newydd ar gyfer adolygu gwariant.
- 83 Cyflwynodd yr Ymddiriedolaeth ddatganiadau ariannol drafft o ansawdd uchel o fewn yr amserlenni gofynnol, a ystyriwyd gan yr ACGC a'r Bwrdd ym mis Mehefin 2025. Canfu ein harchwiliad chwe chamddatganiad amherthnasol, pob un ohonynt wedi'u cywiro. Fe wnaethom gyhoeddi barn ddiamod ar wirionedd a thegwch y cyfrifon a barn reoleiddiol ddigymwys.

Monitro perfformiad ariannol

- 84 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i gael trefniadau da i fonitro ac adrodd ar ei sefyllfa ariannol. Mae'r Bwrdd yn derbyn Adroddiad Sefyllfa Ariannol manwl ym mhob cyfarfod, sy'n darparu gwelededd clir o refeniw, sefyllfa a ragwelir, gwariant cyfalaf, a thaliadau anfonebau nad ydynt yn y GIG. Mae'r adroddiadau hyn yn destun craffu a herio cadarn.
- 85 Mae'r Dangosfwrdd Sicrwydd Perfformiad yn cynnwys perfformiad ariannol, sy'n cael ei grynhoi yn yr Adroddiad Perfformiad a Mewnwelediad, gan sicrhau aliniad â monitro perfformiad sefydliadol ehangach.

Atodiadau

1 Ynglŷn â'n gwaith

Cwmpas yr archwiliad

Edrychwyd ar y meysydd canlynol ar gyfer y cyfnod Gorffennaf a Medi 2025:

- Pa mor dda mae'r bwrdd yn gweithio;
- Pa mor dda mae'r bwrdd yn goruchwyllo risgiau, perfformiad, ac ansawdd a diogelwch gwasanaethau ac yn olrhain argymhellion;
- Pa mor dda mae'r corff yn paratoi strategaethau a chynlluniau allweddol; ac
- Pa mor dda mae'r corff yn rheoli ei gyllid.

Ni wnaethom edrych ar drefniadau gweithredol y corff.

Cwestiynau a meini prawf archwilio

Cwestiynau

Aeth ein harchwiliad i'r afael â'r cwestiynau canlynol:

- A yw'r Bwrdd yn cynnal ei fusnes yn briodol, yn effeithiol ac yn dryloyw?
- A oes dull corfforaethol cadarn o reoli risgiau, perfformiad, ac ansawdd a diogelwch gwasanaethau?
- A oes dull corfforaethol cadarn o gynhyrchu cynlluniau strategol a goruchwyllo eu cyflawni?
- A oes dull corfforaethol cadarn o gynllunio, rheoli a pherfformiad ariannol?

Meini Prawf

Cafodd ein cwestiynau archwilio eu llunio gan:

- Rheolau Sefydlog enghreifftiol, cadw a dirprwyo pwerau;
- cyfarwyddiadau ariannol sefydlog enghreifftiol;
- Cylchlythyrau a chanllawiau iechyd perthnasol Llywodraeth Cymru; ac

- Y Canllaw Llywodraethu Da ar gyfer Byrddau GIG Cymru (Ail Argraffiad).

Dulliau

Fe wnaethom adolygu ystod o ddogfennau, gan gynnwys:

- Papurau a chofnodion bwrdd a phwyllgor;
- Dogfennau llywodraethu allweddol, gan gynnwys Rheolau Sefydlog a Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog;
- Strategaethau a chynlluniau allweddol, gan gynnwys yr IMTP;
- Dogfennau rheoli risg allweddol, gan gynnwys Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd;
- Adroddiad Blynyddol, gan gynnwys y Datganiad Llywodraethu Blynyddol;
- Polisiâu a gweithdrefnau perthnasol; ac
- Adroddiadau a baratowyd gan gyrff allanol perthnasol eraill.

Fe wnaethom gyfweld â'r rhanddeiliaid allweddol canlynol:

- Cyfarwyddwr Cynorthwyol Llywodraethu Integredig;
- Cyfarwyddwr Cynorthwyol Ansawdd a Nyrsio a Gweithwyr Iechyd Proffesiynol Perthynol;
- Cadeirydd y Bwrdd;
- Ysgrifennydd y Bwrdd a Phennaeth Uned Fusnes y Bwrdd;
- Prif Weithredwr;
- Dirprwy Ysgrifennydd y Bwrdd a Dirprwy Bennaeth Uned Fusnes y Bwrdd;
- Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio, Ansawdd a Llywodraethu Integredig;
- Pennaeth Cynllunio Ariannol;
- Pennaeth Cynllunio;
- Pennaeth Rheoli Risg; a
- Chyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau a Chyllid Dros Dro.

Gwelsom gyfarfodydd y Bwrdd yn ogystal â chyfarfodydd o'r pwyllgorau canlynol:

- Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol;
- Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwelliant;
- Pwyllgor Datblygu Pobl a Sefydliadol; a
- Phwyllgor Gwybodaeth, Ymchwil a Gwybodaeth.

2 Argymhellion archwilio blaenorol

Argymhellion rhagorol o adroddiadau asesu strwythuredig blaenorol

Mae'r tabl isod yn nodi'r cynnydd a wnaed gan yr Ymddiriedolaeth wrth weithredu argymhellion eithriadol o adroddiadau asesu strwythuredig blaenorol.

Argymhellion 2023

A2 Dylai'r Ymddiriedolaeth wella amserlennu holl gyfarfodydd ei phwyllgor i sicrhau llif amserol o wybodaeth i'r Bwrdd ac oddi yno, i leihau'r angen am sicrwydd llafar i'r Bwrdd, ac i ddarparu mwy o gysondeb pan fydd pwyllgorau'n derbyn adroddiadau chwarterol a dwyflynyddol. Dylid ystyried cyfarfodydd byr ychwanegol i gwmpasu eitemau agenda penodol hefyd (**cyflawn, paragraff 19**).

A6 Dylai'r Ymddiriedolaeth ddatblygu log canolog o argymhellion sy'n codi ar gyfer adolygiadau eraill er mwyn galluogi goruchwyliaeth gorfforaethol o gynnydd (**cyflawn, paragraff 62**).

Argymhellion 2022

A7 Ar hyn o bryd nid oes gan yr Ymddiriedolaeth Fframwaith Sicrwydd Bwrdd cynhwysfawr ac ar hyn o bryd mae sawl bwlch yn ffynonellau sicrwydd yr Ymddiriedolaeth. Fel rhan o'r adolygiad o'i strategaeth hirdymor, dylai'r Ymddiriedolaeth ddatblygu Fframwaith Sicrwydd Bwrdd clir. Dylai'r Fframwaith Sicrwydd Bwrdd:

- b)** cynnwys yr holl reolaethau perthnasol a ffynonellau sicrwydd ar gyfer y Bwrdd a'r pwyllgorau **(ar y gweill, paragraff 49)**.
- d)** i'w ddefnyddio i lywio cynlluniau gwaith y Bwrdd a'r pwyllgor **(cwblhau, paragraff 20)**.

Aseswyd rhannau a) ac c) o'r argymhelliad hwn fel rhai cyflawn yn ein hasesiad strwythuredig 2023.

A4 Mae cyfleoedd i gynnwys adborth staff a defnyddwyr yn fwy rheolaidd mewn cyfarfodydd pwyllgor, gan gynnwys adborth gan ddefnyddwyr ehangach gwasanaethau'r Ymddiriedolaeth, megis y GIG a chyrrff llywodraeth leol. Wrth ddatblygu ei dull o geisio adborth a darparu sicrwydd ar, dylai'r Ymddiriedolaeth ymgorffori dal persbectif ehangach o safbwyntiau ar sut mae ei gwasanaethau yn cael eu derbyn **(cyflawn, paragraff 39)**.

Argymhellion 2021

A4 Nid yw'r Ymddiriedolaeth wedi nodi ei dull strategol o reoli ei hadeiladau (sy'n eiddo ac ar brydles) ac asedau ffisegol eraill. Fel rhan o'r adolygiad strategaeth hirdymor, dylai'r Ymddiriedolaeth nodi ei dull strategol o sicrhau bod ei hadeiladau a'i hasedau yn cefnogi cyflawni ei blaenoriaethau strategol, gwneud y mwyaf o effeithlonrwydd, a defnydd effeithiol (**cyflawn**).

Mae'r Ymddiriedolaeth yn nodi ei dull strategol o ddatblygu ei ystadau ac asedau ffisegol eraill mewn papur Bwrdd (Medi 2025). Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd wedi gweithredu adolygiad blynyddol o ystadau.

3 Termau allweddol yn yr adroddiad hwn

Tymor	Disgrifiad
Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd	Mae Fframwaith Sicrwydd Bwrdd yn nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig ag amcanion strategol y sefydliad, a'r rheolaethau a'r sicrwydd sydd ar waith i reoli'r risgiau hynny.
Uned Fusnes y Bwrdd	Y swyddogaeth sy'n cefnogi Ysgrifennydd Bwrdd yr Ymddiriedolaeth.
Strategaeth Glinigol	Mae Strategaeth Glinigol yn gynllun hirdymor sy'n helpu i lunio sut mae gwasanaethau gofal iechyd yn cael eu cynllunio a'u darparu i ddiwallu anghenion cleifion a chymunedau.
Cofrestr Risg Gorfforaethol	Mae Cofrestr Risg Gorfforaethol yn nodi risgiau sylweddol y sefydliad (naill ai'r rhai sydd â sgoriau uchel neu effaith sefydliad gyfan) a'r camau gweithredu sydd ar waith i'w rheoli.

Tymor	Disgrifiad
Gwrth-dwyll	Mae gwrth-dwyll yn cyfeirio at y gweithgaredd a wneir gan y sefydliad i atal, canfod ac ymchwilio i dwyllo, llwgrwobrwyo a llygredd. Mae Gwasanaeth Gwrth-Dwyll y GIG (CFS) Cymru, sy'n gweithredu o dan Bartneriaeth Gwasanaethau a Rennir GIG Cymru, yn arwain y gwaith hwn.
Hwb Llywodraethu	Un pwynt cyswllt i staff ar bob agwedd ar lywodraethu.
Gynllun Tymor Canolig Integredig	Mae Cynllun Tymor Canolig Integredig yn gynllun tair blynedd sy'n nodi sut y bydd y sefydliad yn darparu ei wasanaethau, yn rheoli ei weithlu, ac yn cwrdd â'i ddyletswyddau ariannol i dorri hyd yn oed. Mae'r sefydliad yn anfon ei gynllun at Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo.
Colledion	Mae colledion yn cynnwys pethau fel lladrad, twyll, gordaliadau, neu ddifrod i eiddo.
Llywodraethu Ansawdd	Llywodraethu ansawdd yw'r cyfuniad o strwythurau, prosesau ac ymddygiadau a ddefnyddir gan sefydliad, yn enwedig ei fwrdd, i arwain a sicrhau perfformiad o ansawdd uchel, gan gynnwys diogelwch, effeithiolrwydd a phrofiad cleifion.

Tymor	Disgrifiad
Cofrestr Buddiannau	Mae'r Gofrestr Buddiannau yn helpu i sicrhau tryloywder drwy gofnodi unrhyw fuddiannau personol neu fusnes aelodau a staff y Bwrdd a allai ddylanwadu ar benderfyniadau.
Cynllun Cadw a Dirprwyo	Mae'r Cynllun Cadw a Dirprwyo yn nodi pa gyfrifoldebau sy'n aros gyda'r Bwrdd a pha rai sy'n cael eu trosglwyddo i bwyllgorau a swyddogion gweithredol, ynghyd â threfniadau adrodd i sicrhau goruchwyliaeth briodol.
Gweithred Tendr Sengl	Gweithredu Tendr Sengl yw pan fydd sefydliad yn prynu nwyddau neu wasanaethau gan un cyflenwr heb fynd trwy broses gystadleuol, fel arfer oherwydd mai dim ond un opsiwn addas neu angen brys sydd yna.
Taliadau Arbennig	Mae taliadau arbennig yn daliadau untro a wneir mewn sefyllfaoedd anarferol - fel iawndal neu ystumiau ewylllys da - sy'n disgyn y tu allan i weithgaredd busnes arferol y sefydliad.
Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog	Mae Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog yn nodi'r cyfrifoldebau, y polisïau a'r gweithdrefnau ariannol a fabwysiadwyd gan y sefydliad.

Tymor	Disgrifiad
Rheolau Sefydlog	Mae rheolau sefydlog yn nodi'r rheolau a'r gweithdrefnau y mae'r sefydliad yn gweithredu ac yn gwneud penderfyniadau.
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015)	Mae'r Ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus yng Nghymru weithio'n gynaliadwy ac ar y cyd i wella llesiant ar draws meysydd cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol, drwy osod nodau hirdymor (a elwir yn amcanion llesiant), cynnwys dinasyddion, a gwneud penderfyniadau sy'n ystyried yr effaith ar genedlaethau'r dyfodol.

Amdanom ni

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn annibynnol ar Lywodraeth Cymru a'r Senedd. Rôl yr Archwilydd Cyffredinol yw archwilio ac adrodd ar gyfrifon Llywodraeth Cymru, y GIG yng Nghymru a chyrrff cyhoeddus cysylltiedig eraill, ynghyd â chyfrifon cynghorau a chyrrff llywodraeth leol eraill. Mae'r Archwilydd Cyffredinol hefyd yn adrodd ar y defnydd o adnoddau gan y sefydliadau hyn ac yn awgrymu ffyrdd y gallant wella.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn cyflawni ei waith gyda chymorth staff ac adnoddau eraill Swyddfa Archwilio Cymru, sef corff a sefydlwyd i gefnogi, cynghori a monitro gwaith yr Archwilydd Cyffredinol.

Archwilio Cymru yw'r term ymbarél a ddefnyddir ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru. Mae'r rhain yn endidau cyfreithiol ar wahân gyda'r rolau gwahanol a amlinellir uchod. Nid yw Archwilio Cymru ei hun yn endid cyfreithiol.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a
galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

We welcome correspondence and
telephone calls in Welsh and English.